

ՄԷՍԻՒՒՔԵԱԹ ՅՈՒԼԻՍ 29

|                                     |        |
|-------------------------------------|--------|
| Օսմանյեւ լիւսաւը . . . . .          | 179 10 |
| Ինկիլեկ . . . . .                   | 197 20 |
| Ֆրանսալը . . . . .                  | 158 20 |
| Իմքերիւս . . . . .                  | 161 20 |
| Գաղղոս . . . . .                    | 50     |
| Գլըրդից . . . . .                   | 94 20  |
| Պէշտիք եւ արքմալէ եւիւլտէ . . . . . | 64     |
| Խաղինէ Թահմիլի . . . . .            |        |
| Սէհիմ . . . . .                     | 72 20  |
| Գոնսուլտէ եսիլի . . . . .           | 66 30  |
| Պէհիմ եէնի . . . . .                |        |

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻՒԹԵՆԵՎԼԻՅԵ

Պու չարչեմային հիւն Օւթը  
հազրէթի Բաաիչահի , Ալեքիմեհ  
Գրչայի ՀիւմայունԼարընը Թէչրիֆ  
վէ մուայեհնէ իլէ , իճրա օլունան  
աթէչ Թալիմինի տախի սէյր ու Թէ.  
մաշա պուլուրմուլարարը :

— Խտրութիւն նեղարեթի ճեւղեւի վեբեալեթի պիրլըբոն օլարապ , ավւանը Հիւմայուն պէյլըքիլիյի , մեծ լիսի ահբեամլը Լոլիէ ազաաընտան , աթուփեթլու Դէհէմմէտ Դէմիլ պէյ Էֆէնտի հաղըթլէրինէ թեվ ճիհ պուրուլմուշաուր :

— Իստակ թլու ինկիլթերոս սէֆիրի  
հազընթլէրինին, հուզուրի հազըն-  
թի շէհինշահիտէ իրառ պոյսուր-  
տուգլարը նութգուն թէրճիւմէսի  
սիր :

“ *Uhr* .

“ Եռ միւնասեպեթը , խաբիբայի Դահանքերիդէ միւլադաթէ նայիլիյէթ իմոնէ , իւք վաճկայելի գիմէնթիմ , շիմոյէ գաւաթ շէտիտ տէրէճէտէ պիւր քէֆտիլիլ իյէ տիւշար պուլաննամ ճիհէթիլիլ , տէվէնթիմ թարաքննաան համիլ պուլաւտուղում միմարի ապիմէնն խճարունա մուվաֆթագ օլամաւ , տալէ մէճպուր պուլաննաւաղում իշին , դաւպիմոնէ հաւաթ օլմում օլան սաաթր էանթ ու էլնմի իֆատէ գէ պէյան իլլէմէքուր :

« Հազգութեն, հայրենիքու գրայելամ՝ հաղ-  
բեթէրի, ճնննեթմբեբան (չգտոււ Մեծիս խան  
հաղբեթէրիդին ալիս տարի պտգա իւլմէսիլը, Զաթը  
հարբեթի Շահանէրինին, թախթ տեւէթ-  
թի Օսմանիյէ ճիւլուսու մէյմնէթմնուսարը  
հալապուրին իլնիթուիդ անտէ, շահնճա աննէր-  
տէն պերու պէնիթրնտէ,՝ ագուր մեւէտոնէթ մէ-  
միւնաստեւթ իմ զալիլէ տէրբար օլսն ճնննեթմն-  
քան պիրատէրինիլ հաղբեթէրինին, խալթը հա-  
լաթը Շահանէրինին միգեսար էճէթ թէսատիւ-  
փի պապընտէ, գաղպէրնտէ հիսս իթաիքէրի  
հիւղնիւ էրէմին պէյանիլէ պէրապէյ, զաթ խիւլա,  
Քէրէբասհիլէրինին ճիւլուսու Հիւմուրանու սէ-  
տաէթմնագուրուալընըն, տէր ագապ թէպրիք մէ-  
թէհիլիսինէ միւսասաթ իթմնի տախի էմր ու  
իբատէ սուլուբուս շար իսի :

« Ընդ ձիւղըստ շէրքեֆֆըյայի Դահանքէրի, հոռմիթը գրալըջամ հաղըթէթէրինն մէմնունիյեթի գալլիյէսինի, վէ քեհտի վիւքէլասընըն մահւղիլիյի տէրունիյեթիյին միւլէտտի օլտուգտան սալջա, պիւրթիւն քնկիլիլ միլթէթինն տախի իօժ նուտարի պիլմիլանն պուրունմու խոււկին պէյանէ քէտարթէ իտէրիմ»

“ Ինկիլթերրա , մեմալեի Մահրուսէնին թէ-  
մա՛մլեւեմ ու իսթիֆայիէնէն ինին տայիմա աղլու  
լըէտիտիտէն Զի՛ջէ տէֆայէր , սկաշրա ասալի մու-  
սա՛վէնէն ինէ հաղլըր պաւլաւտու յուսն իսպալթ իյէ-  
մալտու :

« Կերչի պու. պրպտեմ Ինկիլթերա քէնտի բժ. լիթիգաքըր թէ պտիղ իթմէ միշ իտէտէ, պաղը տէ. ֆա պիր տէվլէթին խտթարալարնա, տիշալքի տիւշ մէնլերի գատաք, տախիլտեքի քէնտի խապէնյի ու. մուրու միւլլէլէտի տախի մուշիպ օղակէտիլին տէն, Ինկիլթ լիլլէթի, Ինկիլթէրա տէվլէթիլէ տէվլէթի Ըլիլլէ միշտէմտէ տաքքաք պուլու. նան իթթիլիֆաքք սահիհէ մէ գապլլիլէ տահպ զի. յաաէ պիր թագպլլէթը վերմէք իշին, եվրէնքի ոպ. թանաթը Սէնյեյտէ, Նիլէթի աերպէթիլէ, վէ. եֆքընար խալիլսահիլլէ մէքու.թ պուլու.նան ճէն. նէթմէքնան հաղքէթլերինին, շու. խապասաք մեմ տուհէլերիլէ պէրապէր, միւրատաթը գապլլիլէ վէ. էվաաֆը սապլիթէնի տախի գապլլիլտէ մէքիւլ պուլու.նան պիր Փատիլշալը ապամին ճիւլուտու. Հիււայուշկարը պապլլտաւ լաղըմ կերէն եհէմպլլ. եէթի հիսա իլլէմէքտէ խտի, »

¶ 4rur 4t, 4t 4t, 4t 4t.

— Ինկիլթէրրատա, եալնիլզ քեա-  
ղըտա տայիր Ֆապրիգալարտա 80 պին  
տէն եիւղ պին գատար նէֆէր ամէ-  
լէ իշէնիպ, վէ 7 միլիոնտան 10 միլի-  
օնա եագըն Ինկիլիլ լիրասը, չու ու-  
ղուրտա սէրմայէ գուլանըմագաէ  
իմիշ :

— Ինկիլթէրրա .քէ օլէրինաէն պիւրիսինտէ , 38 եաշննտա պիր գըզ , 80 եաշննտա պուլունան վալիտէսինիէ օլտիւրմէյէ չըգըշարադ , սօբայը չէքիպ Քիւղէրինէ հիւճմ' իթմիշ իսէտէ , գօմշուլար եէթիշտիկինաէն , պիշարէ գարը եալընըզ պիր գօլու գըրըշարադ գուլթիւլմուշ տուր :

— Աւամանեանին Ուէրդիձաւ նամ  
ղտղէթաաւնա նէզարէն, Պապիէրա-  
տա լանտո շէհրինտէ, Կարրիպալտի  
պիր աեմիր Եօլաւնտա Եօլաիւրմէ  
իւզըն նիյնթ իտէն իբի նէֆէր տէլի  
գանիլ թէվգըֆ գըլլնմըշար տըր :

— Պրեհուսան սօնրա ինթիիոսայ Ելունաճադ Բաբանլն, հիւքիւմէթի ճիսմանիյեէսի օլմայուպ, անճադ սըֆաթը բուհանիյէյէ մուլք պուլունաճաղը, Յորանսա վէ Ինկիլթէրրա տէվլէթլէրի պէյնիստէ գարաբկիր պուլունուպ, շուքէյֆիյէթ իսէ Իթալեա էհալլիսինին աջըրը մէրթէպէ մէմնունիյեէթինի պատի օլմագտէ իմիյ :

— Թայե՛ղ զազէթասընտա, Իւ  
թանսօլտաքի խելիլթէրրա սէֆիրի  
հազըէթլէրինին, կիւյա շու մէմու  
րիյ յէթոէ առէմի մէհարէթլէրի  
տէքքեար օլմաղին, եէրինէ պիր պաշ  
գասընըն նասս ու թայեխինի էհէմ  
մլլէթի միւթալաասը օգուհմուշ  
տուր :

— Ես նկարընտա հեմ Նէմէջէ Կիլէ  
հեմ տէ Բարա տէ վէթի Թի բասաթը  
Թօլարը, վէ պիւյիւք տտէ վէրին վէ  
հաթաա Բարա հազըթի լէրինին Թաա  
վիւրէրի, վէ խալլիճէ տգճէ վէ էվ  
րադ պուլունտուղս հալաէ, Թու-  
րինսաա իքի նէֆէր տէրիգանը Թէվ  
գըֆ օլունմուշաուր, վէ մէրգում  
լարըն նիյէթլէրի իտէ, եա ապէրի  
պիր իւրամէթէ, վէ եատա միլլէթաա  
քէրի սիլքինէ տախիլ օլարադ, իս-  
թիլալ Թօխումու էքմէքտէն իպա-  
րէթ իսիլ :

— Սաղմոց Նաբօնի գրաւը հաղ-  
րէթէրի, խմաստ քեային Վարդիշ  
նամ պաղգէսինի տախի Վրասերզա-  
րա սաթմոյ :

Ան դէ է-է՛՜՝ օլ-ւ-ն-ւ-ճ-ւ-գ պի-ր հա-մա-թի-ւ :

Պու ագչամ սաաթ պիր բատտե-  
լերինտե, Ղաֆէր խանըն օտապա-  
չըսը Ղրիգոր աղա իլէ, տիկէր իւչ  
արգատաշարր, | իւլէճի խանընտա  
պիր գահվէ իշտիքոնէն սօնրա, | Կհ-  
մուտ բաշատան եօգարու չըգմագ-  
տե իբէն, արդալարընտան 8-10 նէ-  
ֆէր ասեմլերին իլլերինտե կէզաիք-  
լերին ֆէհմ իլէ, գօրգուլարընտան  
Լանտա խանընա կիթմէք իւզըն կէ-  
րի աեօնէրլէր, վէ | իւլէճի խանըն  
օտապաշարընն տեֆաթէն տալէթ  
իթմէսիլէ, եինէ մէլքիւր խանա  
կիրիպ գօնուշմաղէ պաշատըրգլարըն-  
տա, զանն խտրիլ լըրուսաղէմ մէ-  
տէլէսի, Պօղտ վարդապետ սեօհպէ-  
թի, վէ նըսվք լագլըրտըր աշըմա-  
զին, 20-30 նէֆէր քատար համալ-  
լար, վէ կիւմրիւք բէսէտարը վէ  
Պալգաբանը օտապաշար, մերգուլմ  
Ղրիգոր աղանըն իւզերինէ հիւճմ  
խտէրէք, պաշընը եարըպ, գօլունու  
սագաթ իթտիքոնէն սօնրա, ֆիրաք  
խտէրլէր իսէտե, գարաղջըլն եե-  
թիլմէսիլէ, իքի նէֆէրի թութու-  
լուպ հապտէ իլգա օրունուպ, տիկէր-  
լէրի տաթի արանմագտէ պուլունուր

Համալսարան, վե նշխ գաֆալը  
սայրը դէվանթը միւհթէրէմէ վէ միւ-  
թէ պէրէնին իշթէ պիւրիմի Ֆի-թո-հ-թի,

U. S. 9-1316

Արվաստուն Թարաֆրուբու չու  
աթիաեքի մեքմու պ կեմիչ օրմաղին,  
նէջրնէ միւսարաւթ խոեքիդ :

“ Ի՛հայէթլու միւսէլիֆի Սիւննետիսի  
Իրմիյան :

«Պաշխի եմնի եման վե սեպեպի քեզ  
նի մեքեսն օլան շեվքեթլու քերամեթլու  
մեհապեթլու վեկիւնիմեթի պիմիննեթիմիզ  
վեկիւնիամը ալեմ փատիշահըմը Սու-  
թան Ապտ իւլ Աղիզ Խան Էֆենտիմիզ  
հազրեթլերինն ճիւլուսու մեյմենեթ մե-  
նուտլերի շերեֆ վուզուի իլանի եմրինտե,  
Սիվաս էյալեթի մութասարըֆը սեատեթ-  
լու փաշա հազրեթլերիյե, ազալի մեհիս,



վէ սոյնի մէմուրինէ խիթապէն, չէրէֆ-  
սուտուր պուրուլան էմիր Ալիյի ետրմ  
ստաթ մէսաֆէտէ մէրասիմի իսթիգալ վէ  
չէրայիթի թաաղիմ իլէ, իպթիտա սիվարի  
դապթիլէսի, իքինձի՝ Սիվաստէ արամսազ  
օլան ասաքիթի հազրէթի Շահանէ սիվա-  
րիսի, վէ մանէ մուզհիգա թագըմը, իւ-  
չիւնձիւ՝ էշրէֆ վէ էրիքեանը մէմէքէթ,  
տէօրտիւնձիւ՝ նաիպ վէ միւֆթի էֆէնտի-  
լէր վէ ազայի մէճիսի մէմէքէթ, պէշիւ-  
ձի՝ զարուձի պաշի վէ իւմէրայի ասքէրիլէ  
դայիմագամարը պէյլէր, ալթընձը՝ ասա-  
քիթի նիզամիլէ վէ բէտիֆիլէ միւրայալարը  
իզգէթը պէյլէր, էէտիւնձի՝ էյալէթի մէգ-  
պուրէ մուհասսէպէճիսի վէ թահգիգաթ  
մէմուրու իզգէթը սէստէթը պէյ է-  
ֆէնտիլէր, սէքիլիւնձի՝ փիատէ զապթիլէ,  
տօգուզուձու՝ փիատէ զապթիլէ չափու-  
չիլէ բէտիֆ չափուչարը, օնուձու՝ բէ-  
տիֆ էիւզ պաշը վէ պինպաշիլէրի, օն պի-  
րիւնձի՝ սաֆիլէ մութասարըթը միւշարի-  
լէյ հազրէթիլէրի պիլ էիւնի վէլ իգալ, մէ-  
րասիմի իսթիգալիլէյի պիլ իճրա, մու-  
ափէտէթի Սիվաս փիշկեսհընտա պուլու-  
նան Գափազ մէյտանը նամ սահրայը վա-  
սիլէթ, վէ էհիլ իսլամ վէ խրիսթիան միւ-  
լէթիլէր քեսաֆէթէն, քէզալքը մէքթէպ  
չօճուզարը խաճէլէրէ թագըմ թագըմ,  
վէ մէրիստա վէ բուհպան վէ միւթէպէրա-  
նը միլէթ, քէզալքը Սուլ միլէթի սիւպ-  
հանլէրէ սընըֆ սընըֆ սահրայը մէգքիւ-  
րէյէ իքի թարաֆտա սաֆպէսթէ օլարագ,  
քէմալը ատապ իլէ գըյամ իւզրէ օլտուգ-  
լարը հալտէ, ֆէրմանը Ալի մէգքիւր գը-  
րաթ օլտուգալ, ճիւմէսի գաիմ օլտուգ-  
լարը հալտէ, պիր սասթտան զիյատէ տու-  
այը խայրիլէյի թէմատի էյամը էօմրիւ  
Փատիշահի թիգքիար վէ թէքրար, վէ  
ագիպիտէ էիլիլմի պիր բարէ թօփ էն  
տաիթի իլէ իլան վէ ճիւմէ խանտան օ-  
լտուգալ, վէ օլ սըրատա կէրէք սէստէթ  
լու միւշարիլէյ մութասարըթ, վէ կէրէք  
ֆաղիլէթը մէրիստամըզ հազրէթիլէրի թա-  
րաֆէրիստէն գուրպանլար քէսիլէրէք,  
ֆուգարա թագըմընա իթա վէ իհսան, վէ  
հէր քէս փատիշահըմ չօգ կաշա՞ տու-  
տանը ամազը պիւլէնտ իլէ նիտա, վէ  
մէքթէպ չօճուզարը խօճալար իլէ փիշ-  
կիտահ չատրոտան կիւզար իտուգալ, վէ քեսաֆ-  
իլէ միւսլիմ վէ դայրի միւսլիմ, վէ պոյ  
ու կէտա իւզ կիւն իւզ կիճէ իյգատըր գա-  
նատիլ վէ մաշաիլ, վէ չարուս վէ պազար  
վէ մահէլէլէրտէ իսթէնտիլի կիպի ֆիշէնկ  
Էտտաթի վէ սաղէնտէ վէ սոյնի օլտուգար  
իլէ, սէյր ու թամաշա վէ շէնլքը իճրա օ-  
լտուգալ, վէ նէֆսի Սիվաստէ չիմոյիլէ  
գատար պէյլէ պիր ճէմիլէթի ազիմէ վու-  
գու պուլմատըրը սոլ խուրտէ թարաֆլա-  
րընտան թիվայիթ օլտուգալտա պուլուն-  
մուշ: Հէման ճէնապը Հազգ, վէլիլիլի-  
մէթի պիլմիւնէթիմիգ Փատիշահըմըզ էֆէն-

տիմիգ հազրէթիլէրիսն նուր էֆգայը շէվ-  
քէթ վէ իճլալը միւլիւքեանլէրիսն ան պէ-  
ան մէղիա վէ ֆիւրափան պուլուրտուն,  
ամին: Իշ պու մէսէրէթտէ միլէթիմիգ  
թարաֆլէտան զուհուրէ կէլէն շատիւմա-  
նի, վէ բէսմի նուրթլար, վէ մէքթէպի-  
միգին չօճուզարընըն թէրէնիլմէրի իլին  
մահգա թէլիլի օլտուգան սէնա պէսթէլէրի  
թարիֆ վէ պէյանտէն խարիճտէ պուլուն-  
տուղունուն, զազէթանըզ վասէթասիլէ  
նէշիլէն հիմմէթ պուլուլմալար բէճա օլտ-  
ունը:

Սիվաս. 1861 Յուլիս 5  
Պ. Սաննի Պօղոսեան  
Տոպլիքի մէքիլէպի Լըմէնիսն:  
— Պուհտան ագաթէմ Ալիօն գարա-  
հիտարընտա իճրա գըլընան քուէար-  
կու թիւնուտ, վէ Լըրու սաղէմ Սիւ-  
բանլարընտան Ազգասէր վէ ուսու-  
նատէր, Լնկիւրիւ Լուաշիւրդու Սը-  
կրտիլ Լայիսիպոստուն օլ թարաֆլա-  
րա տէվրէ չըգ մըշ օլտուղուն պիլ-  
տիրմիշ խոխը:

Սիւշարիլէյ Սրբազան հազրէթ  
լէրիլին 28 մահ էվլէլ քիւշատիլէ  
սէպէպ օլմուշ օլտուղու Բագրա-  
տունէան նամ վարժարանըն՝ մէրա-  
սիմի իմթիհանը իճրա գըլընմըշ օլմա-  
ղին, թարաֆլըմըզ շու վէճիլէ պէ-  
յան օլտուգալտա:

Բագրատունէան վարժարանտա  
300 նէֆէրտէն զիյատէ էքքէք վէ 150  
գատար գըզ չօճուզարը պուլունմա-  
ղին, յուլիս 9 տա նըֆընտան զիյա-  
տէսի իմթիհանէ չըգարագ, էրմէ-  
նիճէ վէ թիւրքէլ լիսանլարտա, իւ-  
մի բագամտա, վէ քրիստոնէական  
վարդապետութիւնտա լազըմ կէլէն  
սիւալլէրէ վէրտիլլէրի ճէվապլար,  
վէ ետրուրդլարը թէրճիւմէլէր, օս-  
մանլըճա հօճուր Հաֆըզ Սէհէմ  
մէտ էֆէնտիլին իրտա իլէտիլի, վէ  
Գասպար Պատուէլիլին թէրթիպի օ-  
լարագ շակիրտանտէն Պ. Յակոբճա-  
նըն սէյլէտիլի նու թգու միւլէսիլ-  
լէր, վէ 100 գատար շակիրտանըն  
զաթէն էրմէնիճէ պիլմէզ իքէն, շիւ-  
տի թէմիլ էրմէնիճէ թէքէլիւմ իլ-  
լէմէլլէրի, հազըր պուլունան էքքէք  
վէ նիսա թայիֆէսիլտէն իպարէթ  
500 նէֆէրտէն միւլէճափուզ զէվա-  
թըն շայանը բէսէնտի վէ մուճիպի  
մէմուէիլլէթիլտէն պուլունմուշ  
տուր:

1 Սիւրտի Սրբազան տաիլի Ս. Յակոբ Սի-  
բանլարընտան օլտուղու հալտէլ պու մէքթէպէ  
մէքթէպլէր քիւշատիլէ սըղուքէշ պուլունտալտա,  
չօգարընըն իտէ, մէքիլէպ, խալիսիանէ վէ Տպարան  
խմիլի իլիթիլլէրիստէ, պու մէքթէպէ իտանէ  
գալընմարը տիգաթ վէ թէտիւլէ շայտան  
իտանէ, պիլմի գիպուն վէ խալիսիանէ Սիւրտանլարըն  
միւշարիլէյ հազրէթիլլէրի տաիլի, հէմ պէշէնմէ  
մէքթէ օլտուգ, վէ հէմ տէ ուլայալանց տըր տէնա-  
Սիւրտանլար տաիլի գալուլ իթմէք իսթէմսիլ-  
լէրի, տահա զիյատէ տիգաթա շայտան տըր տէն:

Տահա թիւրքէլէ հէր նէ գա-  
տար 6 ալտան պէրու տէվամ իթ-  
մէքտէ իմիշ իսէլէր տէ, 30 նէֆէր  
շակիրտան շու լիսանը լէթաֆէթրէ-  
սանտէ միգտարի քիֆայէ իլէրուլէ-  
միլլէր վէ իմթիհան սօնուէտա, միւ-  
լէտտիլ շէվգ ու զայրէթ օլմագ իւզ-  
րէ, շակիրտանէ տէրէճէյի մալիւ-  
մաթընա կէօրէ, գըրգ տաէտ կիւ-  
միւշ ետրուրդը խաշար թէվլի օլտու-  
մուշ տուր:

Սրբազան Սիւրտիլ Լայիսիպոստ  
հազրէթիլլէրի, շէհրի մէզպուրտէ պիր-  
տէ թանգարան քիւշատ օլտուգալ-  
նա սոյ ու հիմմէթ իտէլէք, նիլէթի  
խայրիլէսիլէ մուլաֆֆագ օլմուշ օլ-  
մաղին, սէնէվիսի 20 շէր զուրուշ օլ-  
մագ իւզրէ, հէքէս պիրէր վէ պիր  
գաշար սէ հիմ ետրուրդէ պաշալմըշ  
լար, վէ հաթթա թարաֆլըմըտան,  
պէշ տիւրիւ զտղէթալարըն իրտալի-  
նէ միւսարտաթ օլտուգալտա տաիլի  
պու տէֆա թալէպ օլտուգալտա:

Տօղրուտա Սիւրտիլ Լայիսիպոստ  
Ս. Յակոբ միարտուլ թիւնուտան օ-  
լտուգ, վէ միարտուլ թիւնուտան չօգլա-  
րընըն ալէյհիստէ նիլէ թէսյիպ ու-  
լունաճագ լաֆլէր կէզտիլի վէ թէ-  
պէյիլէն իթտիլի հալտէ, միւշարի-  
լէյ թարաֆլըմտան իպարագ օլտուգան  
ազգասիլլու թիւն վէ ուսուգմասիլլու-  
թիւն հէմ մէգքիւր միարտուլ թիւ-  
նա պիր պէյիլէք շէրէֆ սոյըլուպ, վէ  
հէմտէ ումու մէն միլլէթիլլէն հիւս-  
նի թէվլէճիւ հիւսիւ վէ շիւքրանիւ  
յէթիլի ճէլպ իլլէսէ սէզա ալըր, զի-  
րա իլլէթ միլլէթիմիգ անճագ էյլլէ  
կրօնաւորլար տըրու վէ թալէպ իթ-  
մէքտէ, վէ նայիլ օլտուղու տու-  
րի թտէ տաիլի բէմալ մէքթէպէ բի-  
այէթ իթմէքտէ տիր:

Հէհրի մէզպուրտա, Սահմանա-  
գրու թիւնուտան անքեամընճա Բաղա-  
թտիլան ժողով տաիլի թէշիլ օլտու-  
նարագ, շու աթիլտէքի զէզաթը միւ-  
լէպէրէ ինթիլտուպ օլտուգալտա:  
Տ. Լուպէլ քահանայ, Լաիսալահ:  
Տ. Լէտիս  
Հաճի Սիւրտիլ աղա թօբալէան:

Լաեհապէտա:  
Կորապէտ աղա Պալէան. աղա  
Յարուլթիւն աղա Սըմանան. "  
Գէորգ " "  
Գէորգ " իյնէճէան. "  
Հաճի Սարգստ աղա Պրոսթրոնէան. "  
Հաճի Ստեփան " Փանստէան. "  
Հաճի Գէորգ " Մահարէան. "  
Հաճի Լըրահում " Լայրօեան. "  
Հաճի Գէորգ " Տօղրուտան. "  
Հաճի " Տիլիլիլէան. "  
Հաճի Ստեփան " Տէտէան. "  
Նիլլէն պիր Լաեհապէտա իսթի զէքթ  
օլտուգալտա, վէ նիլլէն իքի Լաիսալահ



նասպ իմ միջեր տիր սեպեպի պիւրտի ըրիմէ միջ տիր :

Թարափըմըզա շու պապտե կէլէն Թահրիրաթտե , կէրէք Սրբազան Առաջնորդ հազգընտա Եհայի իւզէ ըրնտե կէօրիւլէն ապարը շիւքրանիւյ . յէթ , վէ կէրէք ուլում ու ֆիւնուն խուսուսունտա ֆարգ օրունան շէվգ ու մուհապպէթ , զիյառտե սիյլէ մէտհ ու սէնալէրէ շայան օրոտուղուն սուլա ինքեար խտեմէյիզ . հէման Հազգ Թապեա հազգեթլէրի մուհապպէթ ու սէպաթլարընը թէղեիտ ու թէք օրիէ ինայէթ պույուրա . աւին :

— Կէլէնիւրտե Թօգաւո Առաջնորդ ու Սրբազան Յակոբ Ապիսկոպուս ուն աշակերտի պուլունան Ահարօն վարդապետ Թարափընտան , մահէլ լի մէզպուր , վէ Գալիսանէյի աւիրէ միւտիրի ըրֆաթլու Իսմայիլ Օիւհ տի պէյ հազգընտա , զաղէթամըզ տա , պիր էսէրի շիւքրանիյէթ օլ մագ նիյէթիլէ նէշ ու իլան օրուն մագ իւզըն , պիր զըթա պէնանամէ կէլմիշ իտիյստե , հէր նասը իսէ զոյոյ իթմիշ իտիք , ֆէգաթ պու կիւնիւրտե մէյոտանէ չըգմըշ օրոտուղունտան , միւմայիլէյհ միւհէրէմ վարդապետտէն մագուր տիլէյէրէք նէշքիւնէ միւսարաթ իտէրիզ :

Միւմայիլէյհ ըրֆաթլու Օիւհ տի պէյ հազգեթլէրինի տիլաղը հա միտէ , վէ էթվարը քեամիլէսի , ճիւմէնին պատիւ մէմուսիյէթի օլտուգտան պաշգա , ուսուլ ու նիւ զամաթը ստլթանաթը Անիյէնիյի քիւլի վէճիհին իճրադընա քեմալ մէրթէպէ խահիշիէր պուլունուպ , առլ ու առալէթ պայրէսինտէն տալա տուր օլմագ նիյէթի նամէր . զուպէսինէ իրթիքեապ իթմէտիկին տէն , գլուպի ճիւմէյի ճէլայ իթմէք տէ իմիշ :

Փագիլէթ հիշ պիր վագթատ միւ քեաֆաթսըզ գալմագ ճայիզ օլմայա ճաղընտան , պէջիշ զաթլարըն իւէ քուտե սայէյի առալէթվայէյի Հա հանէտէ ֆէյլէապ օլտապլարընա , Եհայի Թարափընտան իղհար օրունան շու առարը մէմուսիյէ պիր տէլիլ տիլմ սայըլա սէզատըր :

— Պիզիմ միլէթ աըղը պաշընը հէօրիւտիւ , Իսթանպուլա Նըսուա զէմ կիւրիւլթիւսիւ , հէր պիրէիլէք գալուլարընը գալաթլարըն . Եանի շէջիլէրի , Սրբանաթլուէնտան պիրիսի Պատրիարք օրոտուղու կիլի , արթըզ միլէթիմիզ գարանըգտան ըշըզա չըգրոյ , վէ սէֆալէթտէն սէ տտէթէ կէլէճէք իմիշ , պիր Թա . գըմ տօղրու Եաղմագ օգումագ պիւ մէյէն վարդապետիլիմիլին սոյ ու հիւմէթիլէ , պիր Թիւն մէրթէպէ :

ըրմիզ նիզամընա կիրիպ , չօճուգլար էնվարը ուլում իլէ թէնվիր գըլընա ճագլար իմիշ : Իսթալմ :

— Իսայր , Իսթալմ տէյիլ . հիլէ միլէթ շու քաթիլէ վէ շաշգըն ալ տատըճը նզովքու Թուլարագ , պիր գաշ քիշինին մէրամը իւզըն , Եա Ի սահակ վարդապետի , վէ Եատա Նըրուսուղէմուէրի վարդապետիլէրտէն պիրիսիլի , միլէթիմիզ շէրէֆ օլ մագ նիյէթիլէ Իսթրիք նասպ իթ . սինտե , պագընըզ , նէ գատար Իսթալմըգտան տաթի կէլմէմիշ ինիլէքլէր կէօրէճէիլ :

Սահիհէ ալմայալմ :  
Անատուր . հէր պիր ինիլիի տա . յիմա Իսթանպուլտան պէլէ մէքտէ պուլունուպ , վէ Իսթանպուլտա իսէ հէր վագթմ միլէթ գալաթը Եքսիք օլմատըղընտան , չիմտի Անատուր . տաթի Եհալիմիզ պու հալտէ գալմըշ տըր :

Անճանուէր ընկերութիւն չա կիրտանընտան պիր գաշ Սուշուլա ըն իֆատէլէրի իւզըն , Սուշ ուն ճաղընտա Ալտթ թէլլու նամ գարիլտէ , Ս . Յովհաննէս իմինա տէ պիր վանքըմըզ օրուպ , Եթրա ֆընտա առիսի 18 քարէ գատար քէյ . լէրի վար իմիշ իսէտէ , հիշ պիրիսին տէ պիր մէրթէպ պուլունամաղըն տան , քեաֆիլէյի չօճուգլար Եյլէ հայլան կիլի պիւլիւմէքտէ իմիշէր :

Պուլտան չէնտ սէնիլէր ագաէմ , մէգըլը վանքըն Առաջնորդու պուլունան գիտնական Վագար վարդապետ , Յակոբ Սրբազանըն կիւնիլ ըրնտէ Իսթանպուլ կէլէրէք , Պատրիարքարտա քէյֆիլէթի իֆատէ պիր . լէ , պարի մէզըլը վանքտա պիր մէրթէպ աղըմադընտ տայիր լաղըմ կէլէն մուսալէնէթի իսթիտա իյլէմիշ , վէ , « տէն կիլմտէ պիզ իճապընա պագարտա պիւլիլիլիլ » ճէվապընը ալմըշ , ֆէգաթ իճրադը հալեա կէօրիւլէճէք իմիշ իսէտէ , պիլ տէրիլ քի . Իսթանպուլտա օլ վատէրին զիւր ըլ պիլէ ու նուտուլմուշ օլմալը տըր :

Պտտէ հու օլ Թարաֆտա զէլլէլէ վուգու պուլմաղըն , վանք երզըմըշ , միւմայիլէյհ վարդապետ , Քիւրտիւ Թանտէն սատագալար Թօրըյարագ կէրչի վանքը Թամիր իթտիրէպիլմիշ իսէտէ , հալեա օլ 18 քարէ քէյլէրին 1500 նէֆէրէ Եաղըն գըղ վէ Եք . քէք չօճուգլարը , զըլմէթի ճէճալ լէթտէ մէթրուք պիւլունուտըլլա ընտան , միլէթիմիլին հիշ տէյիլ իսէ . քեթալան , հէգէրէն վէ սաղմուա ճա մուսալէնէթիլէ միւհէթաճ պուլունամագ տէ իմիշէր :

Պէտպալմ միլէթ :

— Սահմանագրութիւնա գարշը շու վուգուա կէլէն հագարէթ սէ պէպիւտէն կէրէք Սրբազան Պատրիարք Հայր , կէրէք Յակոբ Սրբազան Հայր ( սապըզ Պատրիարք ) , վէ կէրէք Եիլ ֆէսատալէյհինտէ Ենվայի իլանլար վէ թէլէքըլէր պիր պիրլէրինի միւթէագգըպէն Թապ ու նէշ օրունմագտէ տիրլէր :

Կաղըզլար օրուն Յակոբ Սրբազան Հայր , նիշինպիր Թագըմ ճագ հիլլէրին Եօնլէրին տիւլէրէք , շու մուսիպէթլէրէ սէպէպիլէ վիլլէլօրոտն :

Կաղըզլար օրուն Սրբազան Պատրիարք Հայր , նիշին Լազային վար շուլիւն թէքէրլէյի Եօնլէրէ պիր քէֆալէթ Թաշը գոյտուէնտա , չիմտի գալարմաղէ տաթի գատըր օլմաա տըղընտան , Եյլէ պիր աղմ վէ միւշ . քիլ , վէ Եպէտի մէսուլիյէթիլն Թաշ . Թընտա Եիլմէյէ պաշատըն :

— Տօթու մուգտան պիրիսինէ պու քէնճէմպիհ կիւն Չըրաճէան Սարգիս աղանըն վատ իթտիկինէ նէզա . րէն , արթըզ Եօթէյէ պէրույէ վէ Իսթրիքիսանէյէ գօշուպ տօլաշմագա տան վաղ կէլէրէք , անճագ Քիւհա նուր ժողովտա լաղըրտը իտէճէք իմիշ :

— Իլմիրտէ Թապ ու նէշ օրունան Օաղիլ նամ քիսալէյի միւֆիտէն ին պու տէֆաթի , Եանի տէօրտիւնք ճիւ նուսիլէօրիտէ , Ի ծնորատա պիր աղատ Հայ սապարանը աղըմըշ օլ տուղու միւ ժաէսի միւլէլիլիլէրէ պէալան օրունմագտէտիր : Պու հալա տի կէլէնիլէրտէ Փարիզ նամ զաղէ . Թատէ տաթի օգուստու իտի :

### ՃԻՎԱԳ

( 96 նիւմբըրան պաշըյէ : )

Նատիհաթճը զաղէթատէ , Եվլէլա Սահմանագրութիւն հագգընտա « ուսուլ մուհաթին շումուլ » տէ նիլէրէք , քէսէնտ օրունուտուգտան սօնրա , պիրաղ տահա աշաղըտա իտէ , Սահմանագրութիւնուն նէթիճէսի շու վէճ իւզըն ինիւլտա օրունուր :

« Չիւրի պիւլիւն Եւրօթա տիլլէրինի չէ հատէթի իւլլէ Սահմանագրութիւն մուճիլլիլէ նասպ օրունան միւսըր վէ թէլլէ օրունան մէճ վիլլէր , պաշգա պիր չէյ տէյիլ տիր , իլա միլլէթի վէլլէրի , լաթին պու վէլլէր կէօրտիւքտէ , քի քէնալիլլին վէլլէ իտէլլէր քէնտի հագուգլարը նը Թանլայօրար , պուսա պիր ֆուրտաթ տաթ իտուպ , պաշաղար միլլէթի պագ պիլլա ալմագա :

Պիւլիւն միլլէթիլն Թվարիլի պուստա գալար վէլլիլ : Հէր միլլէթ քէնտիլն մախաուս պիր Սահմանագրութիւն Ետար , լաթին պիրաղ սօնրա պու Սահմանագրութիւնուն իճրադ իլին նասպ իթտիրէրի վէլլէր , պան իտէլլէր քի , միլլէթ հաթիմ տիրլէր , վէ տէյիլ վէլլէր , օլ հալաթ միլլէթ տէն նէշմ իտէն պիր հիւքիւմէթի . քէնտիլլէրին Թաթիս իտէլլէր , վէ պաշաղար մահքիւմա օլ տուգլար միլլէթէ հիւքիլ իթմէյէ , վէ հիւքիւմէթիլն պու վէճ իլէ սոյի իթիլիլալ հէր Եէրտէ Սահմանագրութիւնա պօղուպ , Եէրին տէնր օլլ . լուղա իպգա իտէկէլիլ տիր :



